

кадънени шалвари, дъното на които се подавало под полите, често пъти украсено с разни златни и сребърни обшивки и шарила. Тези шалвари по онова време отговаряли на днешните копринени фусти на жените. На главите си старозагорчанки носели плитки червени фесчета (търпоши), обточени с редица златни рубета и бисери, а от пъпката на фесчето падал към рамото надолу дълъг морав пискюл” (Илков 1908: 111).

Циганката, в зависимост от своята религиозна принадлежност, приема, но не копира дословно обеклото на обкръжаващите я. Помохамеданчената циганка е антипод на покритата от главата до пети “почтена” мюсюлманка и остава неподвластна на специфичните ислямски ограничения спрямо жената.

„Облеклото на мъжете наподобява това на българите... Жените... носят също така кожени обувки, отгоре връхна дреха, наречена антерия, и кожен кафтан по гръцки обичай. Гърдите им са изцяло голи, косите си завиват на кок с малка превръзка, към която прибавят и стара кърпа” (Немски и австрийски пътеписи 1986: 303 – Кемпелен, 1740 г.)

„Те бяха две разпуснати моми от племето ... “египтяни” (цигани). Те ни чакаха зад оградата на къщата на един селянин, най-хубаво облечени ... Те бяха забрадени с копринени кърпи, оцветени със златни райета, и цялото им останало облекло беше също от коприна.... “ (Немски и австрийски пътеписи 1979: 363-364 – кап. Шад, 1740 г.).

„Намерих нашата циганска водачка сред казаците... Тази стара вещица, клекнала до огъня, чиято червена светлина хвърляше неясна светлина върху повехналите ѝ и жълтеникави черти, представляваше картина, достойна за чудните цветове на Уолтър Скот. Покрита с нещо като чалма, тя носеше мъжки обувки, вързани с дебела кръстосана сиджимка; шалварите ѝ в синьо прикриваха горе-долу крехките ѝ крака. Върху жилетката с неопределен цвят тя бе наметната вместо палто стар конски чул – червен и продупчен, като допълваше така тази най-странна и най-отвратителна натруфеност” (Френски пътеписи 1981: 185 – Сеиже, 1829 г.)

Започналите през втората половина на XIX век процеси на европеизация на облеклото в българските земи се засилват в края на века. Циганката/ ромката също приема новостите, но запазва и старите си стереотипи на обличане с предпочитание към ярките и пъстрите цветове. Дори и в новото, модното облекло, оставя свои „цигански/ ромски” елементи, които играят ролята на своеобразна „визитна картичка” за нейния етнически произход и принадлежност.